دانشگاه علوم پزشکی قزوین

طرح درس: ترومای ۳	**دانشکده پیراپزشکی**: گروه فوریت‌های پزشکی
سال تحصیلی :۱۴۰۵-۱۴۰۶	**مقطع :**کارشناسی پیوسته – ترم ۵
تعداد واحد :۳(۲ واحد نظری: ۳۴ ساعت | ۰/۵ واحد عملی: ۱۷ ساعت | ۰/۵ واحد کارگاهی :PHTM۲۶ ساعت)	**پیش‌نیاز :**ترومای ۲
نوع واحد: نظری- کارآموزی	**زمان تشکیل کلاس :**سه‌شنبه‌ها، ۰۸:۰۰تا ۱۰:۰۰
استاد: امیرمحمد شاعری	

اهداف کلی درس

ارتقای سطح دانش، نگرش و مهارت‌های بالینی دانشجویان در زمینه ارزیابی جامع، تشخیص آسیب‌ها، مدیریت صحنه، ارائه مراقبت‌های حیاتی پیش‌بیمارستانی، تثبیت‌سازی و انتقال ایمن مصدومان ترومای سر، صورت، گردن، ستون فقرات، چشم و گروه‌های خاص مطابق با آخرین گایدلاین‌های PHTLS و PHTM.

اهداف اختصاصی (رفتاری بر اساس حیطه‌های یادگیری)

۱. حیطه شناختی (دانش و درک):

- مکانیسم‌های آسیب (Kinematics of Trauma) در ترومای سر و ستون فقرات را تشریح کند.
- انواع آسیب‌های مغزی (بسته، نافذ، اولیه، ثانویه، هماتوم‌ها و شواهد افزایش ICP) را توصیف کند.
- پاتوفیزیولوژی شوک نوروژنیک در مقایسه با شوک هموراژیک و اسپاینال را توضیح دهد.
- تظاهرات بالینی ترومای ماگزیلوفاشیال، راه هوایی دشوار و ترومای چشمی را تحلیل کند.
- نماهای رادیوگرافی و شکستگی‌ها/هماتوم‌های شایع در CT Scan مغزی را شناسایی کند.
- ملاحظات تروما در جمعیت‌های خاص (کودکان، سالمندان، مادران باردار و بیماران کم‌توان) را توضیح دهد.

۲. حیطه روانی-حرکتی (مهارت بالینی):

- مانورهای دستی کنترل ستون فقرات گردنی (Manual In-line Stabilization) را به‌درستی اجرا کند.
- سایزبندی و بستن انواع کلار گردنی (Cervical Collar) را بدون حرکت دادن گردن انجام دهد.
- نحوه خارج‌سازی ایمن کلاه کاسکت (Helmet Removal) را به‌صورت دونفره اجرا نماید.

- تکنیک‌های انتقال و فیکس کردن روی لانگ بک‌بورد (Log Roll در وضعیت‌های سوپاین، پرون و ایستاده) را پیاده کند.
- وسیله رهاسازی کندریک (KED) را در خودرو یا فضاهای بسته به شکل استاندارد نصب و مصدوم را رهاسازی کند.
- کار با برانکارد اسکوپ (Scoop Stretcher) و انتقال مصدوم در راه پله و سطوح شیب‌دار را اجرا کند.
- ارزیابی گام‌به‌گام بر اساس الگوریتم xABCDE را در سناریوهای PHTM پیاده‌سازی کند.

۳. حیطه عاطفی (نگرش و اخلاق حرفه‌ای):

- اهمیت تثبیت فوری ستون فقرات در پیشگیری از ناتوانی دائمی را درک و نسبت به آن تعهد نشان دهد.
- اهمیت مدیریت زمان طلایی (Golden Hour / Platinum ۱۰ Minutes) را رعایت کند.
- با مصدوم ترومایی و همراهان وی با رعایت اصول ارتباط در بحران و همدلی رفتار کند.
- نقش کار تیمی و مسئولیت‌پذیری را در مدیریت صحنه تروما ایفا نماید.

وظایف دانشجو

- حضور فعال در کلاس‌ها و مشارکت در بحث‌های گروهی.
- حضور فعال، مشارکت در مباحث تئوری و پاسخ به سوالات کلاسی
- شرکت منظم و فعال در تمرینات انفرادی و کار تیمی در Skill Lab
- انجام نقش‌های محوله در سناریوهای بالینی و مدیریت صحنه (Team Leader / Team Member)
- ثبت منظم مهارت‌های انجام‌شده در لاگ‌بوک (Log Book) مهارتی

شیوه ارزیابی

نوع ارزشیابی	تاریخ	ابزار ارزشیابی	میزان امتیاز از کل (از ۲۰ نمره)
ارزشیابی تکوینی (مستمر)	طول ترم	حضور منظم، مشارکت کلاسی، کوئیزها و تکالیف سناریونویسی	۲ نمره (۱۰٪)
ارزشیابی مهارت‌های عملی (DOPS)	جلسات ۱۲ الی ۱۵	چک‌لیست‌های مشاهده مستقیم مهارت‌های ایموبیلیزاسیون	۳ نمره (۱۵٪)
ارزشیابی کارگاهی PHTM و کارپوشه	پایان کارگاه	کارپوشه (Log Book / Portfolio) و سناریوی تیمی	۳ نمره (۱۵٪)

آزمون آسکی پایان‌ترم (OSCE)	پایان ترم	آزمون ساختاریافته ایستگاهی مهارت‌های ترومای سر و ستون فقرات	۴ نمر
آزمون کتبی پایان‌ترم	پایان ترم	آزمون چندگزینه‌ای و تشریحی تحلیلی (مباحث نظری)	۸ نمره (۴۰٪)
مجموع	—	—	**۲۰ نمره (۱۰۰٪)**

روش‌های یاددهی–یادگیری

- سخنرانی و پرسش و پاسخ
- بحث گروهی و کار تیمی
- **Case Based Learning (CBL)** و **Problem Based Learning (PBL)**
- شبیه‌سازی با مانکن و تجهیزات اورژانس
- تمرین مهارت‌های بالینی در مرکز مهارت‌های بالینی

ابزارهای کمک آموزشی

- پاورپوینت، ویدئو پروژکتور، فیلم و انیمیشن آموزشی
- تجهیزات حمل و جابجایی بیمار (برانکارد، پشتی کوتاه و بلند، آتل گردنی)
- مانکن‌های آموزشی و شبیه‌سازهای اورژانسی
- آمبولانس آموزشی در صورت نیاز

منابع درسی

۱. **رستگار کشکولی، علی؛ تفکری، آزاده.** *مدیریت و درمان تروما در اورژانس پیش‌بیمارستانی (PHTLS)*، آخرین ویرایش، انتشارات آرتین طب.

۲. **نوری‌ساری، حسن؛ آقازاده، سید پژمان.** *درمان‌های گام‌به‌گام در اورژانس پیش‌بیمارستانی (سپیدبرگ)*، آخرین ویرایش.

۳. **پاشا زانوس، مریم؛ عبدالرزاق‌نژاد، علی؛ براتلو، علی.** *فوریت‌های پزشکی در اورژانس پیش‌بیمارستانی*، آخرین ویرایش، آرتین طب.

۴. **سعیدی، مهدی؛ مرتضوی، سیدمحسن و همکاران.** *درسنامه بالینی فوریت‌های پزشکی - اصول مراقبت و درمان در اورژانس پیش‌بیمارستانی.*

۵. **سایت و کوریکولوم مرجع:** بسته آموزشی دوره‌های تروما پیش‌بیمارستانی (PHTM)، سازمان اورژانس کشور.

برنامه زمان‌بندی جلسات

جلسه	موضوع	فعالیت دانشجو
اول	معارفه، تبیین اهداف، مرور کلی بر تروماهای سر و گردن	**حضور فعال**
دوم	آناتومی و فیزیولوژی سر و جمجمه، مکانیسم آسیب‌ها	**بحث کلاسی**
سوم	انواع آسیب‌های مغزی، خونریزی‌های داخل جمجمه	**سناریو محور**
چهارم	آسیب‌های ثانویه (هیپوکسی، افت فشار خون، تشنج...)	**سناریو محور**
پنجم	آسیب‌های ویژه چشم، صورت و گردن	**سناریو محور**
ششم	ارزیابی و مدیریت بیمار دچار ترومای سر و صورت	**سناریو محور**
هفتم	**امتحان میان‌ترم کتبی + تمرین عملی کوتاه**	**سناریو محور**
هشتم	آناتومی و فیزیولوژی نخاع و ستون فقرات	**سناریو محور**
نهم	آسیب‌های ستون فقرات: علل و پاتوفیزیولوژی	**سناریو محور**
دهم	آسیب‌های نخاعی و اقدامات اورژانسی مرتبط	**سناریو محور**
یازدهم	اصول بی‌حرکت‌سازی ستون فقرات و تجهیزات	**سناریو محور**
دوازدهم	تکنیک‌های جابجایی بیمار	**سناریو محور**
سیزدهم	بی‌حرکت‌سازی در کودکان و مادران باردار	**سناریو محور**
چهاردهم	تمرین عملی در مرکز مهارت‌های بالینی	**سناریو محور**
پانزدهم	تمرین OSCE شبیه‌سازی شده	**کار تیمی**
شانزدهم	مرور کلی، پاسخ به سوالات	**آمادگی امتحان**
هفدهم	**امتحان پایان‌ترم کتبی + عملی(OSCE)**	—